

Teaviisari 2024

Palveluvaliokunta 16.10.2024 § 35
471/00.01.03/2024

Valmistelija Hyvinvointijohtaja, Irina Barkman puh. 0400 932 135
irina.barkman@iitti.fi

Asian selostus Teaviisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tekemä tutkimus kahden vuoden välien kunnan eri osa-alueiden terveydenedistämisen aktiivisuudesta. TEA-termillä tarkoitetaan siis yhteisön terveydenedistämiseksi aktiivisuutta. TEAviisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa.

Terveydenedistämiseksi aktiivisuuden englanninkielinen alkuperäistermi on ”health promotion capacity building”. Termi alkoi näkyä kansainvälisessä kirjallisuudessa uutena käsitteenä 1990-luvulla. Käsitteen taustalla olivat havainnot siitä, että terveyttä edistävät toimenpiteet eivät juurtuneet pysyviksi toiminnoiksi aktiivisten tutkimus- tai kehittämissivaiheiden jälkeen. Pohdinta näiden tilanteiden taustoista siirsi huomion toteuttaviin organisaatioihin. Erityisesti keskityttiin organisaatioiden kykyyn soveltaa ja integroida toimenpiteitä ja terveyden edistämisen ohjelmia perustoimintoihinsa niin, että saavutetaan pysyviä vaikutuksia.

Terveydenedistämiseksi aktiivisuutta mitataan TEAviisarissa seuraavilla toimialueilla:

- hyvinvointialueet
- perusopetus
- lukiokoulutus
- ammatillinen koulutus
- liikunta
- kuntajohto
- kulttuuri

TEAviisaria varten kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Kuntien terveydenedistämiseksi aktiivisuuden tulokset ilmoitetaan pistemäärän 0–100 välillä. Jokainen ulottuvuus jakautuu osakokonaisuuksiin. Näille kokonaisuuksille lasketaan osasummapistemäärät, jotka lopulta skaalataan asteikolle 0–100. Pistemäärät ilmaistaan myös värikoodeilla taulukoissa/kuvioida.

Terveydenedistämiseksi aktiivisuuden mittaamiseen kehitetty viitekehys on yhteinen eri toimialueille. Poikkeuksena on kuntajohtoa koskeva tiedonkeruu, jossa on sovellettu neljää eri ulottuvuutta.

Tiedonkeruu toteutetaan kahden vuoden välien seuraavasti (suluissa viimeisin tiedonkeruu tai tulossa oleva tiedonkeruu):

- Hyvinvointialueet (syksy 2024)
- Lukio- ja ammatillinen koulutus (kevät 2025)
- Liikunta (syksy 2024)
- Peruskoulut (kevät 2024)
- Kuntajohto (syksy 2023)
- Kulttuuri (syksy 2023).

Liitteissä on esitetty litissä tiedonkeruusta saatavat tiedot tällä hetkellä.

Valiokunnan ohjaus

Valiokunta toteaa, että lukiokoulutus Teaviisarin tämän hetkisten tulosten mukaan on kääntynyt laskuun ja monella osa-alueella on parannettavaa. Voidakseen analysoida tarkemmin, odotetaan seuraavaa tiedonkeruuta (kevät 2025) ja sen tuloksia. Valiokunta toteaa myös, että muilla toimialoilla suunta on ylöspäin tämän hetkisten tulosten perusteella.